

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/A.Ö.-00/2
Karar Sayısı : 00-49/518-283 (Devralma)
Karar Tarihi : 12.12.2000

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M.Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. ERSAN GÖKMEN, R. MÜFİT SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖRLER: Aydın ÖZTUNALI, Harun ULU

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: Dystar Tekstil Boyaları ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Esra TACEDDİN
BJK Plaza, Spor Cad. 92B Blok Kat:9
Akaretler, Beşiktaş-İSTANBUL

D- TARAFLAR: - DyStar Tekstil Boyaları ve Tic. Ltd. Şti.
Merkez Efendi Mah. Yılanlı Ayazma Sok. No:14-16
Topkapı- İSTANBUL
- BASF Türk Boya ve Kimya Ltd. Şti.
Defterdar Yokuşu No:3 Tophane-İSTANBUL

E- DOSYA KONUSU : DyStar Tekstil Boyaları ve Tic. Ltd. Şti.'nin BASF Türk Boya ve Kimya Ltd. Şti.'nin tekstil boyaları bölümünü devralması işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ : Kurum kayıtlarına 11.09.2000 tarih, 3775 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7 nci maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 04.10.2000 tarih, D1/1/A.Ö.-00/2 sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 05.10.2000 tarih, REK.0.05.00.00/100 sayılı Başkanlık önergesi ile 00/38 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek devralma işleminin Kanun'un 10/2 nci maddesi uyarınca nihai incelemeye alınmasına karar verilmiştir. Kurul'un söz konusu Kararı uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 06.12.2000 tarih ve D1/2/A.Ö.-00/3 sayılı Nihai İnceleme Raporu 06.12.2000 tarih, REK.0.05.00.00/122 sayılı Başkanlık Önergesi ile 00-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ : DyStar Tekstil Boyaları ve Ticaret Ltd. Şti.'nin BASF Türk Boya ve Kimya Ltd. Şti.'nin tekstil boyaları bölümünü devralmasına ilişkin işlemin (aynı zamanda etki bakımından aynı sonucu doğuran DyStar Textilfarben GmbH & Co ile BASF AG arasındaki işlem de göz önünde bulundurularak) 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 4 üncü maddesinde belirtilen pazar payı eşiklerinin aşılması

nedeniyle bildirim tabi olduğu, ancak anılan işlemin ülkemiz tekstil boyaları pazarlarında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde hakim durum yaratılmasına ya da var olan bir hakim durumu güçlendirmesine neden olmayacağı gerekçesiyle izin verilmesi, öte yandan DyStar Textilfarben GmbH & Co ve BASF AG'ye, bildirim yapmadan devralma işlemini gerçekleştirmelerinden dolayı, 4054 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendi uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

a) *Ürün Pazarı* : Tekstil terbiyesinin en önemli kısımlarından birisi de ürünün (iplik, kumaş, elyaf vs.) boyanmasıdır. Tekstil boyaları, tekstil ürünlerine renk kazandırmanın yanı sıra bu ürünlere sahip olması istenen ışık, sürtünme, ter, su ve ütü haslıkları gibi özellikleri kazandırmak için uygulanan kimyevi maddelerdir.

Terbiye işleminin en önemli girdilerinden olan tekstil boyaları, doymamış organik bileşikler olup kimyasal içerikleri değişik en az iki molekülden oluşurlar ve tekstil liflerinin boyanmasında kullanılırlar. Bu moleküllerden, boya taşıyıcı olarak adlandırılan bir molekül rengi oluştururken diğer molekül de rengin tekstil lifi üzerinde tutunmasını sağlar. Boyalar, ayrı üretim süreçlerinde değişik yöntemlerle elde edilen iki molekülün üçüncü bir üretim aşamasında birleştirilmesiyle elde edilir.

Genel anlamda renk, renk tonları ve nüansları boya kimyasında değişik organik maddeler ve bu maddelerin ışık etkisi altında insanın algılamasına yönelik etkileri olarak kabul edilir. Birçok boyanın karıştırılması ile ek renk tonları elde edebilmenin mümkün olduğu boyama endüstrisinde, renk indeksine göre yaklaşık 10 ile 12.000 arasında boya çeşidi bulunmaktadır. Tekstil boyaları, çeşitli renklerin kullanılmasıyla yeni renklerin elde edilebilmesi nedeniyle, sahip oldukları renge göre gruplandırılmamaktadır.

Rengin lif üzerine tutunmasını sağlayan ikinci boya molekülünün, kimyasal olarak iki değişik maddeyi birbirine bağlama yeteneğine sahip olması gerekir. Bu molekülün renk molekülünü kendisine bağlaması ve daha sonra life tespit etmesi veya kimyasal bir tepkime sonucu lif ile kaynaştırması gerekmektedir. Bu nedenle, boyaların değişik yüzey özelliklerine sahip olan tekstil liflerinde (doğal, viskos, sentetik) kullanılabilmesi için, lifin türüne uyum sağlayan kimyasal moleküllere sahip olması gerekmektedir.

Selüloz lifleri (pamuk, keten, kevenevir, viskoz vs.) tüm kullanım alanlarında reaktif, direkt, vat, kükürt ve naftol boyaları ile boyanabilirler. Söz konusu 5 selüloz boyası selüloz liflerin boyanmasından başka bir uygulama için uygun değildir. Doğal liflerden olan yün ve ipeğin boyanmasında asit boyalar kullanılır. Sentetik liflerden polyester lifler yalnızca dispers boyalar ile boyanabilirken poliakril nitril lifler sadece bazik boyalar ve polyamid lifler sadece asit boyalarla boyanabilmektedir. Tekstil boyalarından baskılı boyama için kullanılan pigmentler ise lif türünden bağımsız olarak her çeşit lifin boyanması için kullanılırlar.

Bu çerçevede, tekstil boyalarının genel kullanım alanları aşağıdaki tablodaki gibidir.

LİF TÜRÜ	UYGUN TEKSTİL BOYASI
<u>1.Doğal Lifler</u>	
A- Selüloz lifler (Pamuk, keten, viskoz)	Reaktif Vat Direkt Kükürt Naftol
B- Yün ve İpek	Asit
<u>2.Sentetik Lifler</u>	
A-Poliamid	Asit
B-Polyester	Dispers
C-Polyakrilnitil	Bazik
<u>3. Her Tür Lif</u>	Pigment

Genel olarak kullanıldıkları liflerin türüne göre sınıflandırılan tekstil boyalarının daha alt gruplar halinde sınıflandırılmasında sahip oldukları haslık özellikleri etkili olmaktadır. Haslık, tekstil ürününün ışık, sürtünme (dayanıklılık), su gibi etmenler karşısında gösterdiği özelliklerdir. Tekstil boyalarının kullanım alanları ve haslıkları hakkında bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Reaktif Boyalar: Selüloz ile kimyasal bir bağ oluşturan ve suda çözülebilen boyalardır. Reaktif boyamanın avantajı, temiz ve parlak renk tonları ile iyi ışık ve yıkama mukavemeti sağlamasıdır. Dolayısıyla bu boyalar yüksek haslıklara sahiptirler.

Vat Boyalar: Selüloz liflerini boyamak için kullanılan ve suda çözülmeyen, sadece belli kimyevi maddelerle çözünür hale getirilen boyalardır. Vat boya ile boyanan selüloz lifleri suda çözülmeyen boya maddesi sayesinde son derece yüksek yıkama ve ışık mukavemetine sahiptirler. Bunun yanında, diğer tekstil boyalarında pek rastlanmayan bir klor mukavemeti gösterirler. Bu ayrıcalıklı haslık özellikleri diğer selüloz boyaları ile elde edilemez.

İndigo: İndigo, bitki kökünden ya da bunun suni taklitlerinden elde edilen, suda çözülmeyen boyalardır. Aslında bir vat boya olan indigo, yıkandıkça ağarması nedeniyle bu gruptan ayrılır. Sadece kot kumaşı boyamada kullanılan indigo boyaya bu alanda ikame olacak başka bir tekstil boyası bulunmamaktadır.

Direkt Boyalar: Suda iyi çözünürler ve sudaki çözümleri direkt olarak selüloz lifine geçtiğinden bu şekilde adlandırılırlar. Direkt boyalar, tekstil boyaları arasında en basit boyama tekniğine ihtiyaç duyan boya grubudur. Buna karşın suda iyi çözülmeleri, lif üzerine çok sıkı yapışmalarını nedeniyle yıkama dirençleri azdır ve düşük haslıklara sahiptirler.

Kükürtlü Boyalar: Suda çözülmeyen boyalardır. Kükürtlü boyalar, kullanım metodları itibariyle vat boyalara benzerlik gösterse de, düşük haslık özelliği nedeniyle vat boyalar yerine ikame edilemezler. Maliyet açısından en ucuz boyalardır.

Aşağıdaki tabloda, selüloz lifini boyamada kullanılan ürünlerin tüketim açısından önemli olan ekonomiklik, mukavemet, işlem emniyeti, çevreye etkisi gibi kriterlere yer verilmiştir.

	Ekonomiklik	Mukavemet	Emniyet	Kullanım Kolaylığı	Çevreye Etki
Reaktif	3-4	4	4	4	4
Vat	3	5	3-4	3-4	3-4
Kükürtlü	5	4	3-4	3	2-3
Direkt	4-5	3-4	3-4	5	4-5

(Değerlendirme: 1 Çok kötü, 2 kötü, 3 orta, 4 iyi, 5 çok iyi)

Asit Boyalar: Suda çözülen, yün, ipek ve polyamid elyafını boyayan boya gruplarıdır. Elyafı iyonik olarak bağlanırlar. Işık haslıkları sınırlıdır.

Dispers Boyalar: Polyester liflerini boyamada kullanılan, suda çözülmeyen boyalardır. Banyoda eşit olarak dağılırlar. Diğer tekstil boya ile ikame edilme imkanı yoktur.

Bazik Boyalar: Poliakrilnitril liflerinin boyanmasında kullanılan, suda çözünebilir maddelerdir. Diğer tekstil boya ile ikame edilemez.

Pigment: Baskı boyama işlemlerinde, lif türünden bağımsız olarak kullanılırlar. Pigmentleri lif üzerine tespit etmek için "yapıştırıcı" denilen uygun yardımcı maddelere ihtiyaç duyulur. Boyama işlemi, yapıştırıcının boya maddesini içine alıp lif üzerine tespit etmesi şeklinde gerçekleşir.

İlgili ürün pazarının genel tanımı; özelliği, kullanım amacı ve fiyatı açısından tüketici gözünde denk olan ürünlerden oluşan pazar şeklindedir. Ürünlerin aynı ilgili ürün pazarında kabul edilebilmesi noktasında, talep veya bazı durumlarda arz yönünden birbirlerinin yerine ikame edilmesinin mümkün olması gerekmektedir.

Talep açısından hareket edildiğinde, boyaların boyanacak liflere bağlanması halinde birbirinin yerine kullanılması mümkündür. Böyle bir durumda; selüloz lifleri, yün-ipek ve poliamidi, polyesteri ve polyakrili boyamada kullanılan boya gruplarından her bir grubun ayrı ilgili ürün pazarı oluşturduğu sonucu çıkarılabilecektir. Ancak, yukarıda değinildiği gibi, doğal liflerden selüloz lifleri boyamada kullanılan boyaların, ürüne sağladıkları haslıkların ve kullanım amaçlarının birbirinden farklı olması nedeniyle birbirinin yerine kullanılması, elde edilmek istenen sonuç bakımından mümkün değildir. Bu nedenle, selüloz liflerin boyanmasında kullanılan boyaların her birinin ayrı ürün pazarı olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Diğer yandan, tekstil boya üretiminin üretim süreçlerinin birbirinden farklı olması, birinin üretiminden diğerinin üretimine geçilmesinin ilave yatırımlar gerektirmesi nedeniyle ekonomik değildir. Bu açıklamalar ışığında devralma işlemine konu olan, taraflardan en az birinin etkinlik gösterdiği ilgili ürün pazarları;

- Reaktif boyalar,
- Vat boyalar,
- İndigo boyalar,
- Direkt boyalar,
- Kükürtlü boyalar,
- Asit boyalar,
- Dispers boyaları
- Naftol
- Pigmentler

olarak en dar şekilde belirlenmiştir.

b) *Coğrafi Pazar* : Ürünün üretim, kullanım, nakliye, vs. gibi özellikleri göz önünde tutularak, ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak kabul edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Alman uyruklu Hoechst ve Bayer şirketleri, faaliyet kollarından birini teşkil eden tekstil boyaları üretimi ve pazarlaması için bir birleşme gerçekleştirerek, dünya genelinde tekstil boyaları üretimi ve pazarlaması konusunda faaliyet gösteren uluslararası bir kuruluş olan DyStar Textilfarben GmbH & Co'yu oluşturmuşlardır.

Yukarıda söz edilen DyStar GmbH ile BASF AG dünya çapında, DyStar ismini saklı tutarak, BASF AG'nin tekstil boyaları bölümünün DyStar GmbH'dan alınan belli bir pay karşılığında DyStar GmbH'a katılmasını sağlayan bir devralma gerçekleştireceklerdir.

DyStar GmbH'nin ve BASF AG'nin bu devirle amacının, dünya çapında maliyetlerini düşürerek Doğu Asya tekstil boyaları sektöründeki düşük imalat fiyatları ile rekabet edebilmek ve dünya tekstil üreticilerine daha ucuz ve kaliteli hammadde kullanma olanağı sunabilmek olduğu belirtilmektedir.

Bu devralma için Avrupa Komisyonu'na başvurulmuş ve Komisyon 05.09.2000 tarihli kararıyla bu devralmaya herhangi bir itirazının olmadığını bildirmiştir.

Bildirim konusu işlem, Dystar KG'nin BASF AG'nin tekstil boyaları iş kolundaki faaliyetlerini devralmasının bir sonucu olarak ülkemizde yerleşik Dystar Ltd. Şti.'nin BASF Ltd. Şti.'yi devralması işlemidir. Bu işlem, Türkiye pazarlarını etkileyecek olması nedeniyle, 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in 2 nci maddesi anlamında birleşme veya devralma sayılan hallerdendir.

Bu noktada, işlemin aynı Tebliğ'in 4 üncü maddesi kapsamında bildirim tabii olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4 üncü maddesinde; "birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın %25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmişiş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur." şeklinde düzenleme getirilmiştir.

Gerek Dystar KG, gerekse BASF AG Türkiye pazarında sadece bağlı ortaklıkları vasıtasıyla etkinlik göstermektedir. İç piyasadaki müşterilerin dolaysız olarak ana teşebbülerden (Dystar KG ve BASF AG) mal almaları mümkün olmayıp

bu işlemi Dystar Ltd. Şti. veya BASF Ltd. Şti. Aracılığı ile gerçekleştirmek durumundadırlar. İlgili ürün pazarlarının toplam büyüklüğü ile Dystar Ltd. ve BASF Ltd. Şti'nin bu ürün pazarlardaki ciroları şu şekildedir.

(Milyar TL)

Ürün Pazarı	Türkiye Pazarı	Dystar'ın Ciro	BASF'ın Ciro	Tarafların Toplam Ciro
Reaktif Boy.
Vat Boy.
İndigo Boy.
Direkt Boy.
Kükürt Boy.
Asit Boy.
Dispers Boy.
Naftol
Pigment

Dystar Ltd. Şti ve BASF Ltd. Şti.'nin ilgili pazarlardaki münferit ve toplam pazar payları ise aşağıdaki gibidir:

(%)

Ürün Pazarı	Dystar	BASF	Toplam
Reaktif
Dispers
Vat Boya
Kükürtlü By.
İndigo
Pigment
Asit
Direkt
Naphthol

Tarafların ürün pazarlarındaki cirolarına bakıldığında, tüm ilgili ürün pazarlarındaki toplam cirolarının 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen 25 trilyon TL.'lik ciro eşiği altında kaldığı görülmektedir.

Tarafların toplam pazar paylarına bakıldığında ise; reaktif boya, dispers boya, vat boya, kükürtlü boya, indigo boya ve naftol pazarlarında 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen %25'lik pazar payı eşiğinin aşıldığı ve söz konusu işlemin Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir devralma işlemi olduğu anlaşılmaktadır.

Pigment boya, asit boya ve direkt boya pazarlarında, tarafların ciro ve pazar payı toplamalarının 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen ciro ve pazar payı eşiklerinin altında kalması nedeniyle, bildirim konu işlem bu pazarlarda hakim durum yaratılması veya hakim durumun güçlendirilmesi sonucunu doğurmayacaktır. Diğer yandan, indigo pazarında Dystar'ın, kükürtlü boya ve naftol pazarında da BASF'ın herhangi bir etkinliğinin olmaması nedeniyle devralma işleminin indigo boya, kükürtlü

boya ve naftol pazarlarında da hakim durum yaratması veya var olan hakim durumu güçlendirmesi söz konusu olmayacaktır.

Reaktif boya pazarında Dystar'ın pazar payı %....., BASF'ın pazar payı %... olup tarafların toplam pazar payı %.....'dur. Reaktif boyalar tekstil boyaları tüketiminin yaklaşık yarısını oluşturan boya grubudur. Üretimi nispeten basit olan bu boya pazarında hammadde bolluğu ve ucuz işçilik maliyetleri nedeniyle G. Kore, Hindistan, Tayvan ve Tayland gibi ülkelerin Avrupa menşeli ürünler kalitesinde ürünleri daha düşük fiyatla satışa sunmaları nedeniyle yoğun bir rekabet yaşanmaktadır. Bu boya pazarında Eksoy, Itochu, Clariant ve Ciba tarafların en büyük rakipleri olup, bu pazarda devralma işlemi sonucu pazar payı %.....'a ulaşan Dystar'ın hakim duruma gelmesi mümkün görünmemektedir. Diğer yandan, dispers boya pazarında Dystar'ın pazar payı %....., BASF'ın pazar payı %20 olup devralma sonrası Dystar'ın pazar payı %.....'ye yükselecektir. Benzer şekilde, pazarda mevcut rakiplerin sayısının çok olması ve Uzak Doğu menşeli ürünlerin potansiyel rekabeti de artırması nedeniyle bu pazarda devralma işlemi sonucu Dystar'ın hakim duruma gelmesi mümkün görünmemektedir.

Vat boya pazarında ise, devralma sonrası Dystar'ın pazar payının %..... gibi büyük bir orana ulaşacak olması nedeniyle, hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.

Vat boyalar, selüloz liflerin (pamuk, keten, viskoz) boyanmasında kullanılan ışık haslıkları düşük, kaliteli boyalardır. Ülkemizde özellikle, AB ülkelerine ihracat yapan, büyük tekstil firmaları tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır.

Bildirim formunda verildiği şekliyle, gerek Dystar'ın ve gerekse BASF'ın bu pazardaki varlıkları, devralma işlemi sonucundaki toplam pazar büyüklüğünü % 71'ler seviyesine taşıyacaktır (1999 yılı rakamları esas alındığında). Pazar büyüklüğü açısından durum böyle olmakla birlikte, konunun değerlendirilmesinde diğer bazı hususların da incelenmesi yarar sağlayacaktır.

Genel Durum ve İthalat: Genel olarak son üç yıllık vat boya ithalatına bakıldığında şu tabloyla karşılaşılmaktadır.

Yıl	1996	1997	1998	1999	2000 ¹
Miktar (Kg)
Tutar (\$)
Birim Fiyat (\$/Kg.)

Görüldüğü üzere vat boya ithalatı 1998 yılında bir önceki döneme göre miktar bazında yaklaşık % 30'luk, değer olarak ise % 20'lik bir düşüş göstermiş, bununla birlikte 1999 itibarıyla yapılan ithalat, miktar anlamında neredeyse 1998 dönemiyle aynı seviyede gerçekleşmesine rağmen değer olarak yine % 20'lik bir azalma kaydetmiştir. Bu değişimler de göstermektedir ki; 1998-1999 döneminde genel bir ifadeyle ithalatı yapılan vat boyaların birim değeri düşmüştür. Bu düşüş, 15,79 ABD Doları/Kg'dan 12,97 ABD Doları /Kg. seviyelerine doğru gerçekleşmiştir. Nitekim,

¹ İlk on ay itibarıyla.

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Programı Tekstil Terbiyesi Özel İhtisas Alt Komisyonu Raporu'nda da bu trend, tüm boyarmadde ithalatı için 1995 yılında 11,90 ABD Doları /Kg olan birim fiyatın 1999'da 8,20 ABD Doları /Kg'a düşmesi şeklinde gösterilmektedir.

Yukarıdaki verilerden anlaşılmaktadır ki; son iki yılda, gerileyen tekstil sektörü ile birlikte tekstil boyaları, daha özelinde ise vat boya pazarında da bir küçülme ve reel anlamda bir fiyat düşüşü gerçekleşmiştir. Bu fiyat düşüşünün altında, pazarın daralmasından başka uzakdoğulu üreticilerin dünya pazarlarındaki varlıklarını ve dolayısıyla rekabeti artırmış olması yatmaktadır.

Alıcıların Gücü: Vat boyaların büyük oranda özellikle, kaliteli ürünler üretip yurtdışına ihracat yapan Bossa, Güney Sanayi, Mensa, vs. gibi büyük tekstil şirketleri tarafından kullanılıyor olması, "alıcıların pazarlık gücü" anlamında, bu oranda konsantre olmamış alıcı pazarlarına göre devralmayla oluşacak yoğunlaşmanın kullanıcılar üzerindeki etkisel şiddetini azaltmaktadır.

Pazara Giriş Engelleri: Vat boyaların üretim teknolojisi ve bilgisinin yaygın olarak bulunuyor olması ve ilk yatırım maliyetlerinin yüksek olmaması, anılan boyaların üretimi anlamında bir pazara giriş engeli yaratmamaktadır. Ancak burada, üretimin kalitesi ve sonrasında özellikle tanınmış markalara üretim yapan şirketler anlamında satış sonrası teknik destek ağının kurulması, belli oranda iyi organize olmuş ve üretim-teknik servis zincirinde devamlılık ilkesini içselleştirebilmiş işletmelerin varlığını ön plana çıkartabilmektedir.

Ülkemizde vat boya üreten işletmelerin üretim miktarları tespit edilememiş olmakla birlikte, 1998 yılında yapılan ihracatın 140 ton ve değerinin de 648,000 ABD Doları olduğu bilinmektedir. Ancak, ülkemizde diğer tüm tekstil boyası çeşitlerinde olduğu gibi marka yaratmış kaliteli boyarmadde üreten büyük işletmeler mevcut değildir. Dolayısıyla, özelinde vat boya için, bu analizde odaklanılması gereken üretimin yurt dışında yapılan üretim olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu noktada, gerek Uzakdoğulu ve gerekse Batı Avrupalı üreticiler için ithalatta herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak AB ve EFTA ülkelerinden yapılan ithalata gümrük vergisi uygulanmamasına rağmen Uzakdoğudan yapılan ithalatta kanuni % 17, tavizli % 6,5 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır. Gümrük vergilerindeki bu farklılığa rağmen yine de, ucuz işgücü, çevre yatırımlarının ve Ar-Ge harcamalarının düşüklüğü gibi maliyet avantajları ile çalışan Uzakdoğulu üreticilerin fiyatları Batı Avrupalı üreticilerin fiyatlarından oldukça düşük seviyelerde gerçekleşmektedir.

Yukarıda belirtilen nedenler, üretim merkezi neresi olursa olsun, ülkemiz pazarlarına giriş konusunda herhangi bir sıkıntı yaşanmadığının işaretleridir. Nitekim, ülkemiz boyarmadde pazarına diğerlerine göre oldukça geç giren Everlight isimli Tayvan firması, uyguladığı farklı pazarlama stratejisi ile pazardaki varlığını (tüm tekstil boyaları pazarı) 1999 yılı itibarıyla % 9'lar seviyesine çıkarmıştır.

Pazardaki Diğer Teşebbüslerin Durumu: Ülkemiz tekstil boyaları pazarında, devralmaya taraf olan teşebbüsler dışında önceki bölümlerde pazar payları verildiği üzere, kalite açısından bu üreticilerin ürünlerine eşdeğer ürünler sunan İsviçre menşeli Clariant ve Ciba firmaları faaliyet göstermektedir. Bu firmaların tekstil boyaları pazarındaki payları sırasıyla % ... ve % ... şeklindedir. Vat boya üretimi de

yaptıkları bilinen bu şirketlerin, Türkiye'ye hiç satışlarının olmaması durumunda dahi ilgili ürünün ithalatına ilişkin herhangi bir kısıtlama olmaması dolayısıyla, anılan devralma ile oluşacak % 70 civarındaki pazar payının, özellikle fiyatlar konusunda herhangi bir manipülasyona yer vermeyecek şekilde, rekabeti önemli ölçüde sınırlandıracak bir oluşuma yol açmayacaktır. Kaldı ki pazarda, Ciba ve Clariant dışında uzakdoğu menşeli olmakla birlikte, fiyat - kalite dengesini çok iyi bir şekilde optimize etmiş Everlight ve Sumitomo (%... ve %...) isimli şirketler de faaliyet göstermektedir. Pazar araştırmalarından ve yukarıda sıralanan nedenlerle birlikte, anılan üretici-ithalatçı şirketlerin varlığı karşısında ülkemiz vat boya pazarında DyStar'ın, BASF'in tekstil boya bölümünü devralmasıyla oluşacak % pazar payıyla rekabetin önemli ölçüde sınırlandırılmasına neden olacak bir hakim durum yaratılmasından söz edilmesi mümkün görünmemektedir.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler doğrultusunda;

- 1) DyStar Tekstil Boyaları ve Tic. Ltd. Şti.'nin BASF Türk Boya ve Kimya Ltd. Şti.'nin tekstil boya bölümünü devralması, Türkiye pazarlarını etkileyecek olması itibarıyla 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında bir devralma olup, söz konusu Tebliğ'in 4 üncü maddesinde belirtilen pazar payı eşiği aşıldığından Rekabet Kurulu iznine tabi olmakla birlikte, hakim durum yaratılması ya da mevcut bir hakim durumun güçlendirilerek ilgili pazarlardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacak olması nedeniyle dosya konusu işleme izin verilmesine,**
- 2) DyStar Textilfarben GmbH & Co ve BASF AG'ye 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca, bildirim yapmadan devralma işlemini gerçekleştirmelerinden dolayı idari para cezası verilmesine ilişkin raportör önerisinin, ilgili Daire'den ek bilgi temininden sonra görüşülmek üzere incelemeye alınmasına, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.**